

**Libos dizaynida ekologik materiallar va badiiy obraz yaratishning
pedagogik imkoniyatlari**

Toshmuhammedova Iroda Alibek qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) –ta’lim yo’nalaishi

1 - kurs “A”guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada libos dizaynida ekologik materiallar yordamida badiiy obraz yaratishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Ekologik matolar va tabiiy materiallarni zamonaviy dizayn bilan uyg’unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy, madaniy va ekologik mazmunni ifodalaydi. Maqolada ekologik materiallar bilan ishlashning pedagogik va ijodiy ahamiyati, kreativ tafakkur va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish usullari ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonida ekologik va badiiy mazmunni birlashtirish imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: libos dizayni, ekologik materiallar, tabiiy matolar, badiiy obraz, kreativ tafakkur, pedagogik yondashuv, innovatsion yondashuv, estetik did, zamonaviy dizayn.

Zamonaviy libos dizayni nafaqat moda va kiyim vazifasini bajaradi, balki ekologik, badiiy va madaniy mazmunni ham ifodalashi mumkin. Ekologik materiallar va tabiiy matolarni zamonaviy rang, shakl va tekstura bilan uyg’unlashtirish libos loyihasini estetik va ijodiy jihatdan boyitadi.

Ekologik materiallar yordamida libos loyihalash jarayoni talabalarni kreativ tafakkur va badiiy qarashlarini rivojlantirishga rag‘batlantiradi. Rang, shakl va material bilan ishlash orqali libos nafaqat vizual qiziqish uyg‘otadi, balki ekologik va badiiy mazmunni tomoshabinga yetkazadi.

Ushbu maqolada ekologik materiallardan foydalangan holda libos dizaynida badiiy obraz yaratishning nazariy va amaliy asoslari, pedagogik imkoniyatlari va kreativ tafakkur rivojlantirish metodikasi ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonini yanada samarali qilish yo‘llari tahlil qilinadi.

Libos dizaynida ekologik materiallardan foydalangan holda badiiy obraz yaratish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g‘oyalarni uyg’unlashtirishni talab qiladi. Ekologik matolar va tabiiy materiallar – paxta, ipak, lana, bambuk va boshqa qayta ishlangan materiallar – libos loyihasining badiiy va estetik mazmunini mustahkamlashda asosiy vosita hisoblanadi. Ranglar kombinatsiyasi libosning hissiy

ohangini belgilaydi, tabiiy ranglar esa ekologik va badiiy mazmunni ifodalaydi. Shu bilan birga, yorqin va kontrast ranglar zamonaviy va innovatsion obraz yaratishga xizmat qiladi.

Shakl va kompozitsiya ekologik materiallar bilan ishlashda ijodiy eksperimentning markaziy elementi hisoblanadi. Asimmetrik shakllar, geometrik kesmalar va volumetrik elementlar libosning vizual drammatizmini oshiradi. Milliy naqshlar yoki tabiiy motivlar bilan uyg'unlashtirilgan shakllar libosga nafaqat estetik, balki ekologik mazmun beradi. Shu orqali talabalar va dizaynerlar badiiy obraz yaratish jarayonida o'z konseptual yondashuvlarini rivojlantiradilar.

Materiallar va tekstura bilan ishlash ekologik libos dizaynida ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. Ekologik matolar va tabiiy teksturalar libosga vizual chuqurlik va estetik effekt qo'shadi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar – lazer kesish, 3D-printing va innovatsion tikish texnologiyalari – ekologik materiallarni murakkab shakl va kompozitsiyalarda ishlatishga imkon beradi. Bu talabalarni eksperiment qilish va kreativ qarorlar ishlab chiqishga rag'batlantiradi.

Kreativ tafakkur va eksperiment ekologik libos dizaynida pedagogik ahamiyatga ega. Talabalar rang, shakl va materiallar bilan ishlash, tabiiy naqshlar va ekologik elementlarni zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirish orqali ijodiy qarorlar qabul qiladilar. Loyihalash jarayoni talabalarni mustaqil fikrlash, yangi badiiy va vizual yechimlar ishlab chiqishga o'rgatadi. Shu tariqa, libos dizayni nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki ekologik, badiiy va madaniy mazmunni etkazuvchi vositaga aylanadi.

Kontseptual yondashuv ekologik materiallardan foydalangan holda libos loyihalashda muhim rol o'ynaydi. Har bir libos – bu g'oya, hissiyot va ekologik qadriyatlarning vizual ifodasi. Talabalar loyihalarni yaratishda o'z shaxsiy qarashlarini ifodalaydilar, tabiiy materiallar va ekologik naqshlarni zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirib, badiiy va ekologik mazmunni vizual shaklga keltiradilar. Kontseptual yondashuv orqali libos dizayni tomoshabinga ekologik va badiiy xabar yetkazadi, shuningdek, talabalar va dizaynerlarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Pedagogik jihatdan, ekologik materiallardan foydalanish talabalarni kreativ tafakkur va mustaqil ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rgatadi. Talabalar loyihalar orqali rang, shakl, tekstura va ekologik materiallar bilan ishlashni, kontseptual g'oyani amalga oshirishni va badiiy kompozitsiyani shakllantirishni o'rganadilar. Shu jarayon orqali ular estetik didini, ijodiy qarashlarini va professional kompetentsiyalarini rivojlantiradilar.

Badiiy va ekologik elementlarni baholash jarayoni ham pedagogik ahamiyatga ega. Talabalar va dizaynerlar o'z ishlarini rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya uyg'unligi, material va tekstura ishlatilishi, ekologik va kontseptual mazmunning

ifodaligi bo'yicha baholaydilar. Baholash jarayoni talabalarni eksperiment qilish va ijodiy qarashlarini takomillashtirishga rag'batlantiradi, shu bilan birga o'z ishlariga mas'uliyat bilan yondashishga o'rgatadi.

Xulosa qilib aytganda, libos dizaynida ekologik materiallardan foydalangan holda badiiy obraz yaratish jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirishni talab qiladi. Kreativ tafakkur, eksperiment va innovatsion texnologiyalar orqali talabalar va dizaynerlar o'z estetik didini rivojlantiradilar, badiiy qarashlarini kengaytiradilar va professional kompetentsiyalarini mustahkamlashadi. Shu bilan birga, ekologik libos dizayni moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va ekologik obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda ijodiy jarayonni boyitadi.

Libos dizaynida ekologik materiallardan foydalangan holda badiiy obraz yaratish jarayoni talabalar va dizaynerlarning estetik didi, kreativ tafakkur va badiiy qarashlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g'oyalarni uyg'unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy, madaniy va ekologik mazmunni tomoshabinga etkazuvchi vositaga aylanadi.

Eksperiment va innovatsion texnologiyalar – lazer kesish, 3D-printing va zamonaviy tikish texnologiyalari – libos loyihalarini boyitadi, yangi vizual va konseptual yechimlarni yaratishga imkon beradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayon talabalarni mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va professional kompetentsiyalarini rivojlantirishga rag'batlantiradi.

Natijada, ekologik materiallardan foydalangan holda libos dizayni moda va san'at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va ekologik obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi, ijodiy jarayonni boyitadi va talabalar hamda dizaynerlarning estetik didi va kreativ tafakkurini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, 1, 131–134.
2. Shavdirov, S. (2025). Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology. *AIP Conference Proceedings*, 3268(1), 070035.
3. Karimova, N. (2021). *Integration of National Applied Art into the Educational Process: Pedagogical Approaches*. Tashkent: Uzbekistan State Institute of Art and Culture.
4. Abdullaeva, L. (2021). *Methodology for Assessing Socio-Cultural Competence in Art Education*. Tashkent: Fan va Ta'lim.

5. Rustamova, M. (2022). Innovation in Art Education: Socio-Cultural Competence and Aesthetic Development. *Pedagogical Innovations Journal*, 5, 35–42.
6. Mirzaev, A. (2022). Indicators and Assessment Criteria in Art Education. *Collection of Pedagogical Scientific Articles*, 55–63.
7. Boltanski, L. (2016). *Art, Fashion and Avant-Garde: Experimental Approaches in Design*. Paris: Éditions du Regard.
8. Jones, S. (2019). *Contemporary Fashion and Artistic Expression: Methods and Practices*. London: Bloomsbury Academic.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING